

e-Aktuality Zväzu

Číslo 1/2021

Vrátme žiakov do škôl!

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy podporuje otvorenie škôl, aby sa naplnili základné princípy a ciele výchovy a vzdelávania, medzi ktoré patrí aj komplexný proces učenia a socializácie zameraný na žiaka s cieľom rozvoja jeho osobnosti. Školy sú nielen vzdelávacie inštitúcie, ale v odovzdávaní hodnôt a noriem je ich postavenie nenahraditeľné.

Je všeobecne známe, že ľudstvo sa stará o svoje prežitie a rozvoj zručností formou socializácie.

Oddávna je v civilizácii tento proces spojený so školou, ktorá tu zohráva dôležitú úlohu vo vzťahu k formovaniu a vzdelávaniu novej generácie.

Forma dištančného vzdelávania vedie žiakov k samostatnosti, zodpovednosti, väčšej aktivite. V tejto forme chýba schopnosť komunikovať, spoločne pracovať, či riešiť problémy v živote. Žiakom chýba život v školskom či triednom kolektíve.

Upozorňujeme, že nie každý žiak je schopný si sám utvoriť svoj vlastný postoj. Pri dlhodobom neprezenčnom vzdelávaní existuje riziko, že pri rozdielnych postojoch a názoroch môže dôjsť k neistote žiaka. Tu práve zohráva najdôležitejšiu úlohu osobný kontakt s učiteľom. Pomáha žiakom pri začleňovaní sa do spoločnosti, pri učení sa základného sociálneho správania, pri kreovaní jeho názorov a postojov, pri získavaní zručností potrebných pre jeho orientáciu v živote, spoločnosti a na jeho ďalšiu výchovu a vzdelávanie.

Učitelia, riaditelia a ostatní pedagogickí a odborní zamestnanci sú pripravení naplniť toto dôležité poslanie a opäť privítať žiakov v školách.

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva potvrdilo naše výhrady k podmienkam pri obnovení vyučovania

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku veľmi negatívne vníma situáciu týkajúcu sa podmienok otvorenia škôl, ktoré sú podľa nášho názoru určené diskriminačne nie len vo vzťahu

k zamestnancom škôl, ale aj vo vzťahu k žiakom a ich rodičom. Z tohto dôvodu sme sa obrátili na Slovenské národné stredisko pre ľudské práva o posúdenie primeranosti zásahu do základných práv a slobôd zamestnancov a žiakov škôl a vydanie odborného stanoviska.

Z odborného stanoviska SNSĽP vyberáme: „V dôsledku prijatia týchto právnych aktov vznikli 2 skupiny žiakov a učiteľov. Skupina žiakov a učiteľov, ktorí sa musia pred vstupom do vnútorných a vonkajších priestorov škôl zaradených do siete škôl a školských zariadení preukázať negatívnym výsledkom testu na ochorenie COVID-19 a skupina žiakov a učiteľov, ktorí sa negatívnym výsledkom testu na ochorenie COVID19 preukázať nemusia.

V prípade podmieňovania vstupu žiakov a učiteľov 5. – 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl

do priestorov škôl (teda de facto pri podmieňovaní účasti týchto žiakov a učiteľov na prezenčnom vyučovaní) preukázaním sa negatívnym výsledkom testu na ochorenie COVID-19, je cieľ, ktorý chcú dosiahnuť príslušné štátne orgány, legitímny. Prostriedky, ktoré boli zvolené na dosiahnutie tohto cieľa, však nie sú preukázateľne schopné tento cieľ dosiahnuť a nie sú ani nevyhnutné z hľadiska jeho dosiahnutia.

Vzhľadom na nemožnosť „ospravedlnenia“ rozdielného zaobchádzania so žiakmi a učiteľmi 5. – 9. ročníka základných škôl a stredných škôl v porovnaní so žiakmi a učiteľmi 1. – 4. ročníka základných škôl Stredisko vyhodnotilo príslušné právne akty vlády, ministra školstva a Úradu verejného zdravotníctva ako akty porušujúce ústavný princíp rovnosti a zákaz diskriminácie v spojení so základným právom na vzdelanie a právom zamest-

nancov na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky a na ochranu pred diskrimináciou Stredisko tiež upozornilo na možný nesúlad dotknutých rozhodnutí ministra školstva, ako aj na možný nesúlad samotného ustanovenia § 150 ods.8 Školského zákona, ktorý umožňuje obmedziť právo na vzdelanie v období vyhláseného núdzového stavu, s Ústavou a ústavným zákonom o bezpečnosti štátu.

Stredisko preto odporúča požiadať oprávnené osoby, aby na Ústavnom súde SR iniciovali začatie konania o súlade ustanovenia § 150 ods. 8 Školského zákona a rozhodnutí ministra školstva vydaných na základe tohto ustanovenia s Ústavou a ústavným zákonom o bezpečnosti štátu.“

Celý text stanoviska nájdete na našej stránke: <https://www.ozpsav.sk/.../odborne-stanovisko-slovenskeho...>

Stanovisko zväzu k predstaveným opatreniam Moderné školstvo

1. Otvorený trh s učebnicami

Sme je toho názoru, že by sa mali najskôr dohodnúť podmienky pre verejné obstarávanie (aby VO malo v oblasti učebníc výnimku). Považujeme za nešťastné najskôr otvoriť trh s učebnicami a potom začať rokovať s Úradom vlády. V reálnom procese to spôsobuje školám problémy, vedenia škôl sú zaťažené oblasťou, ktorú doposiaľ za nich realizoval štát.

2. Digitalizácia

Podporujeme iniciatívu zabezpečenia škôl didaktickou technikou. Pýtame sa však, aký bude reálny krok k realizácii tohto ambiciózneho zámeru. Upozorňujeme, že v prvom rade školy potrebujú personálne zabezpečenie, nakoľko množstvo didaktickej techniky je potrebné vo výchovno-vzdelávacom procese efektívne využívať, najmä teraz v obdobiach prerušovania vyučovania.

3. Obsah vzdelávania

V novom vzdelávacom programe rozdelenom na cykly chýba celoplošná diskusia odbornej verejnosti, ako aj praxe, priamo riadených organizácií, všetkých aktérov podieľajúcich sa na tvorbe vzdelávacej politiky štátu a profesionálnych organizácií. Nie je tiež zrejmé, koľko rokov bude trvať pilotný projekt, 9 rokov alebo jeden rok, teda kedy budú k dispozícii výsledky pilotného overovania projektu.

4. Debyrokratizácia

Pozitívne hodnotíme každé znižovanie byrokratických úkonov a administratívnej záťaže v školách

a školských zariadeniach. Zamestnanci škôl boli preškolení a vedia vydávať elektronické rozhodnutia. Stačí vytvoriť požadovaný formulár, ktorý má pripraviť MŠVVaŠ SR na vkladanie rozhodnutí elektronicky.

5. Optimalizácia

Nestotožňujeme sa s rušením škôl s menším počtom detí, čo sa týka najmä škôl v menších obciach. Uvedenú problematiku je potrebné riešiť citlivo a s prihliadnutím na regionálne podmienky najmä v neplnoorganizovaných základných školách. Zreťel' je potrebné brať hlavne na to, že základná škola v obci je súčasťou jej spoločenského života a podpora výchovy a vzdelávania patrí k základným pilierom rozvoja spoločnosti ako celku. Funguje často ako jediná inštitúcia v obciach, ktorá spája obyvateľov, vytvárajú sa v nej ľudské väzby, je zdrojom kultúry a vychováva k spolupatričnosti k rodnému kraju.

6. Zlúčenie organizácií

Upozorňujeme, že zlúčenie priamo riadených organizácií si vyžaduje dôslednú analýzu kompetencií a pracovných činností v jednotlivých organizáciách.

7. Modelová škola

Pozitívne hodnotíme, že chce štát väčšinovým zriaďovateľom, ktorými sú obce a mestá, pomôcť plniť povinnosť materiálno-technického zabezpečenia vyplývajúcu im zo zákona. Zastávame názor, že školy na Slovensku sú vybavené moderne.

Riaditelia škôl a zriaďovatelia sa vo veľkej miere podieľajú i na vnútornom vybavení škôl, nakoľko je to pre nich dôležité z pohľadu profilácie škôl a konkurencieschopnosti.

8. Zjednotenie financovania

Pozitívne vnímame a v plnej miere podporujeme túto iniciatívu presunu z ministerstva vnútra na ministerstvo školstva. K zjednoteniu financovania vyzývame od roku 2012, organizovali sme petíciu za zjednotenie financovania, ktorú podpísalo takmer 80 000 ľudí.

9. Materské školy

Podporujeme povinné predprimárne vzdelávanie, vďaka nemu sa zdôrazňuje a chráni právo každého dieťaťa na vzdelanie. Zavedenie PPV vnímame ako možnosť riešenia čo najskoršieho vzdelávania detí zo sociálne znevýhodneného prostredia s dôrazom najmä na deti z marginalizovaných rómskych komunít. Zastávame názor, že okrem povinného predprimárneho vzdelávania by sa malo pracovať i s témou práva na predprimárne vzdelávanie pre všetky deti od troch rokov.

10. Inklúzia a desegregácia

Vítame snahu pomôcť školám, učiteľom, ale predovšetkým žiakom prostredníctvom nároku na podporný tím vrátane pedagogických asistentov. Zásadne však nesúhlasíme s postupnou likvidáciou špeciálneho školstva, ku ktorej uvedenými krokmi ministerstvo smeruje.

11. Vysoké školy

Reforma v novej metodike financovanie je veľmi správny krok a mala by byť aj doplnená o reformu riadenia vysokých škôl. Potrebná je implementácia rozpočtovania verejných finančných zdrojov aj

na základe vízie rozvoja VŠ. Zavedením výkonnostných zmlúv vidíme rozpor hlavne s avizovaným krátením rozpočtu vysokým školám v rokoch 2021 o -18,2 mil. eur, 2022 o -54 mil. eur, 2023 o -72 mil. eur. Skrátením rozpočtu dôjde k ohrozeniu plátov zamestnancov verejných vysokých škôl, s čím zásadne nesúhlasíme. Zásadne tiež nesúhlasíme, aby sa vypustila podmienka zo zákona o VŠ, že zamestnanci na funkčných miestach profesora a docenta musia spĺňať požiadavky na vedecko-pedagogický titul prof. a doc.

12. Ohodnotenie učiteľov

Oceňujeme, že je v záujme ministerstva finančne motivovať mladých ľudí, ale i poďakovať sa starším školským zamestnancom. Ponúkame spoluprácu pri tvorbe legislatívy, ktorá bude určovať spomínaný osobitný príplatok a participovať pri tvorbe kritérií, na základe ktorých sa bude osobitný príplatok určovať.

Celé stanovisko zväzu nájdete na:

<https://www.ozpsav.sk/.../stanovisko-zvazu-k-predstavenym...>

Uskutočnila sa volebná konferencia ETUCE

V dňoch 1. a 2. decembra 2020 sa opäť po 4 rokoch uskutočnila Konferencia ETUCE (Európsky odborársky výbor pre vzdelávanie), na ktorej sa ako delegáti zúčastnili aj zástupcovia OZ PŠaV na Slovensku (predseda zväzu Pavel Ondek, podpredsedníčka zväzu Ingrid Gamčíková, podpredseda zväzu Ivan Šóš, podpredseda zväzu Miroslav Habán a vedúci úradu zväzu Juraj Stodolovský). ETUCE je federácia 127 odborových zväzov z 51 krajín, ktorú tvorí vyše 11 miliónov členov. Je sociálnym partnerom Európskej komisie a iných európskych inštitúcií pri obhajovaní práv a oprávnených záujmov zamestnancov školstva a vedy.

Z dôvodu pandémie covid-19 sa táto dôležitá konferencia uskutočnila po prvýkrát on-line. Zástupcovia členských organizácií sa stretli vo virtuálnom priestore, aby počas týchto dvoch dní diskutovali o problémoch zamestnancov školstva a prijali rozhodnutia na podporu ich pracovných podmienok. Témou tohtoročnej konferencie bola: Kampaň na podporu učiteľského povolania zameraná na solidaritu, demokraciu, rovnosť a udržateľnosť. Súčasťou konferencie bolo 8 on-line webinárov na témy ako odborné vzdelávanie, mladí členovia, sociálny

dialóg a kolektívne vyjednávanie, digitalizácia či privatizácia v školstve.

Kríza spôsobená pandemiou covid-19 výrazne ovplyvnila životy ľudí, ich prácu a vzdelávacie systémy. V sektore vzdelávania sa kríza prehĺbila a do popredia sa dostali výzvy, ktoré existovali už dávno predtým, ako napríklad rastúce nerovnosti, nedostatočné verejné financovanie školstva, trhové mechanizmy narúšajúce kvalitu vzdelávania, sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania, chýbajúce komplexné národné programy digitalizácie, ako aj zvyšujúci sa tlak na učiteľov a ďalších zamestnancov.

V nadväznosti na tradičnú hodnotu solidarity v rámci odborov bola Konferencia ETUCE príležitosťou pre členské organizácie diskutovať a prijímať strategické riešenia súčasných a budúcich výziev týkajúcich sa učiteľského povolania. Delegáti hľadali spôsoby, ako môžu školské odbory v Európe prispieť k dôležitým spoločenským zmenám v oblastiach ako je trvalo udržateľný rozvoj z hľadiska životného prostredia, aktívne demokratické občianstvo alebo rovnosť a inklúzia.

Medzi pozvanými rečníkmi, ktorí obohatili program konferencie svojimi názormi a posolstvami boli: Maryia Gabriel - európska komisárka pre inovácie, výskum, kultúru, vzdelávanie a mládež, Vivianne Hoffmann - zástupkyňa generálneho riaditeľa pre vzdelávanie, mládež, šport a kultúru, Dr. Stefanie Hubig, predsedníčka Rady ministrov školstva Nemecka či David Edwards - generálny tajomník Education International.

Ústrednými bodmi programu tejto virtuálnej konferencie ETUCE 2020 boli voľby predsedu a podpredsedov ETUCE a členov výboru ETUCE na nadchádzajúce 4-ročné funkčné obdobie, správa

o činnosti za uplynulé obdobie, ako aj pracovný program a rozpočet na roky 2021 - 2024. Za Slovensko bol do výboru ETUCE opätovne zvolený predseda zväzu Pavel Ondek. Hlavná rezolúcia prijatá na konferencii sa týka záväzku školských odborárov aktívne sa zapájať do sociálnych zmien založených na spravodlivosti,

rovnosti príležitostí, kvalitnom vzdelávaní a silnom sociálnom dialógu. Zúčastnené organizácie sa zhodli, že je naďalej nevyhnutné bojovať za základné princípy demokracie, solidarity, rovnosti, udržateľnosti, rešpektovania odborových a ľudských práv aj v kontexte pandémie a v prostredí existujúcich neoliberalných a nacionalistických politík.

Hodnotíme ministra

Aký bol rok 2020 pre školstvo?

OZPŠaV na Slovensku po marcových parlamentných voľbách úzko spolupracovalo s ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu. Uskutočnilo sa niekoľko osobných stretnutí s ministrom B. Gröhlingom, s generálnymi riaditeľmi sekcií zaoberajúcimi sa regionálnym školstvom, vysokými školami a financovaním, riaditeľkou odboru predprimárneho vzdelávania a základných škôl a so štátnou tajomníčkou. Celé obdobie bolo poznamenané pandemiou covid-19, obmedzovaním prevádzky škôl a školských zariadení a riešením množstva sťažností našich členov v súvislosti s rozhodovaním niektorých riaditeľov a zriaďovateľov, ktoré poškodzovalo zamestnancov školstva v pracovno-právnej, mzdovej a sociálnej oblasti.

Čo sa ministrom školstva v tomto roku podarilo?

Pozitívne hodnotíme prácu ministra školstva pri riešení následkov pandémie aj napriek tomu, že mnohé požiadavky, ktoré boli prerokované so zástupcami odborového zväzu, neboli akceptované vládou SR, čo v mnohých prípadoch spôsobilo chaos pri obnovovaní vyučovania. Minister školstva dokázal počas pandémie zabezpečiť financovanie osobných nákladov zamestnancov školstva pri dištančnej aj prezenčnej forme vyučovania. Zamestnanci, ktorým nebolo možné pridelovať prácu mimo pracoviska, mali prekážku v práci na strane zamestnávateľa a dostávali náhradu príjmu vo výške 80 % svojho funkčného platu. Minister dostatočne zrozumiteľne informoval o prijímaných opatreniach a prostredníctvom portálu ucimena-dialku.sk poskytol učiteľom dostupný zdroj informácií k realizácii on-line vzdelávania na všetkých úrovniach. Zabezpečil finančné prostriedky

na udržanie zamestnanosti na ZUŠ a MŠ a vyčlenil 11 mil. € na tzv. pandemické odmeny, ktoré sa však netýkajú zamestnancov školstva v rámci originálnych kompetencií samosprávy, zamestnancov na vysokých školách, či ministerstva práce.

Pozitívne hodnotíme snahu ministra o zjednotenie financovania a riadenia školstva v rámci predloženého návrhu novely zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve, v ktorej navrhuje presun kompetencií pri financovaní veľkej skupiny zamestnancov školstva z ministerstva vnútra späť na ministerstvo školstva tak, ako to požadujeme v našej petícii ešte z r. 2016.

Oceňujeme úroveň sociálneho dialógu s ministrom školstva, ako aj to, že ministerstvo realizovalo konzultácie aj so zástupcami odborového zväzu v súvislosti so zmenami v školskej legislatíve.

Čo sa ministrom školstva v tomto roku nepodarilo?

Ministrom sa nepodarilo presadiť valorizáciu tarifných plátov zamestnancov školstva v roku 2021. Vyčlenenie finančných prostriedkov v štátnom rozpočte na nadtarifné zložky platu pre zamestnancov v školstve v prenesenom výkone (pre cca 78 tisíc zamestnancov, v školstve pracuje cca 155 tisíc zamestnancov), nepovažujeme za správne riešenie, keďže tieto nie sú garantované v ďalších rokoch. Doteraz nie je prijatý prehľadný systém, ktorý by zaručoval, že tieto finančné prostriedky budú pridelované predvídateľným a spravodlivým spôsobom. Zároveň nesúhlasíme s návrhom ministra na využitie týchto finančných prostriedkov na poskytnutie príspevku na úhradu rozdielných regionálnych životných nákladov, čo považujeme za úlohu samosprávy.

Napriek snahe doteraz nedošlo k zjednoteniu financovania zamestnancov v regionálnom školstve tak, ako to požaduje odborový zväz a ako to aj sám minister navrhoval pred nástupom do svojho úradu.

Negatívne tiež vnímame nesúrodé riešenie problémov vysokých škôl. V roku 2021 dôjde k zníženiu rozpočtu verejných vysokých škôl až o 24 miliónov €, čo spôsobí prepúšťanie zamestnancov a ohrozí nevyhnuté zvyšovanie kvality a konkurencieschopnosti slovenského vysokého školstva, vedy a výskumu.

Na čo by sa mal minister školstva zamerať v budúcom roku najviac?

V budúcom roku je nevyhnutné zabezpečiť obnovenie bezpečnej a plynulej prevádzky všetkých

škôl a školských zariadení, realizovať diskutované zmeny niektorých zákonov a vyhlášok smerujúcich k zlepšeniu pracovných podmienok zamestnancov, navýšiť finančné prostriedky na digitálnu infraštruktúru, riešiť otázku zlepšovania finančného ohodno-

tenia pedagogických a odborných zamestnancov, učiteľov vysokých škôl a nepedagogických zamestnancov. Stále otvorená ostáva naša požiadavka na zjednotenie financovania zamestnancov regionálneho školstva.

Nepodpísali sme kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa na rok 2021

Koncom minulého roka boli po mesiacoch kolektívneho vyjednávaní podpísané kolektívne zmluvy vyššieho stupňa pre zamestnancov pracujúcich v štátnej službe a vo verejnom záujme pre rok 2021. Kolektívne vyjednávanie bolo ovplyvnené najmä aktuálnou pandémiou koronavírusu a z nej vyplývajúcich ekonomických a sociálnych dopadov.

Pod znenie KZVS sa nepodpísal predseda Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku Pavel Ondek, keďže na základe uznesenia rady zväzu na to nedostal mandát. Hlavným dôvodom rozhodnutia členov rady je nesúhlas s 0 % valorizáciou tarifných plátov zamestnancov školstva. Zástupcovia zamestnancov vo svojom on-line rokovaní vyjadrili pochopenie nad zložitou finančnou situáciou štátu spôsobenou pandémiou, avšak upozornili, že každoročná valorizácia plátov je nevyhnutná pre zlepšovanie sociálneho postavenia zamestnancov školstva a pre zvyšovanie atraktivity učiteľského povolania. Zdôraznili, že pedagogickí a odborní zamestnanci všetkých stupňov a typov škôl sú v súčasnosti vystavení oveľa vyšším nárokom v súvislosti s krízovým vzdelávaním na diaľku, čo nie je finančne ocenené.

KZVS je však platná v celom rozsahu aj pre zamestnancov školstva a platia pre nich všetky dojednané benefity ako:

- skrátenie pracovného času oproti Zákonníku práce o 2,5 hodiny týždenne
- o 1 týždeň vyššia výmera dovolenky
- odstupné zvýšené o jeden funkčný plat
- odchodné zvýšené o jeden funkčný plat
- pracovné voľno s náhradou platu v rozsahu 1 deň tzv. sick-day
- min. 2% príspevok zamestnávateľa na DDS
- 100 EUR príspevok, ktorý bude vyplatený v decembri 2021.

Platy zamestnancov školstva tak zatiaľ ostávajú na úrovni roku 2020. Minister školstva však má k dispozícii 100 mil. EUR, ktoré plánuje rozdeliť pre pedagogických a odborných zamestnancov regionálneho školstva v prenesenom výkone (vrátane neštátnych škôl) na:

- motivačnú zložku k platu, o ktorej rozhodne riaditeľ školy na základe kritérií určených ministerstvom (minister prisľúbil, že na tvorbe týchto kritérií v záklone s nami bude spolupracovať),
- príspevok na rozdielne životné náklady.

Zväz súhlasí s motivačnou zložkou k platu pedagogických a odborných zamestnancov. Dôrazne upozorňujeme, že motivačná zložka sa má týkať všetkých zamestnancov v školstve, teda aj zamestnancov v originálnych kompetenciách samosprávy a tiež na vysokých školách a priamo riadených organizáciách. Nesúhlasíme však s použitím týchto finančných prostriedkov na kompenzáciu rozdielnych životných nákladov. Tvrdíme, že o túto zložku sa má postarať samospráva z podielových daní.

KZVS je zverejnená na našom webe:

<https://www.ozpsav.sk/files/kzvs%20na%202021%20verejna%20sluzba.pdf>.

Číslo vydania: 1/2021
Vyšlo: 3. 2. 2021
Staršie čísla nájdete [tu](#)

Odborový zväz
pracovníkov školstva a vedy
na Slovensku

Telefón: +421918901770
e-mail: stodolovsky@ozpsav.sk
Grafické spracovanie: Dana Peťková